

študijska kombinacija slovenščine in etnologije, saj je zbiranje gradiva in sestavljanje objektivne podobe nekega človeka, njegove osebnosti, veliko bolj etnološko delo kot pa slavistično, seveda se pa v primeru, da gre za pisatelja, oboje močno prepleta. Etnološkega vidika pa ne gre prezreti tudi v Jalnovih delih, saj vse opisuje zelo natančno; celo ko je pisal o hrani, se je pri svoji gospodinji natančno pozanimal, kako se kaka jed pripravi. Natančno opiše tudi potek vsakega kmečkega dela, posebej pozoren pa je na navade in šege, ki spremljajo posamezna dogajanja. Posebno obogatitev njegovih del predstavljajo razne pripovedke, bajke, legende in ljudska verovanja, ki jih je veliko slišal že v otroštvu od svoje mame, nanje pa je bil pozoren tudi povsod, kjerkoli je bil. Prav posebej se je tudi z etnološkega vidika pripravljaj na pisanje Bobrov, ob tem je bil njegov pomemben svetovalec dr. Rajko Ložar, omeniti pa je treba tudi njegovo prijateljstvo z Vilkom Novakom. O njegovih delih kot etnološkem viru mislim več napisati za eno izmed prihodnjih števil Glasnika.

Zelo vesela bom kakšnih odmevov na projekt, seveda pa tudi za vse bralce Glasnika SED in institucije velja ponudba za nakup

knjig in videokasete oz. DVD-plošče. Najbolje bo, če se obrnete kar name: Marjeta Žebovec, Smladnik 54, 1216 Smladnik, telefon: 01/362-71-67, telefaks: 01/362-71-67, e-pošta: marjeta.zebovec@krajnik.net.

Marjeta Žebovec in Jani Mulej v Jalnovi rojstni hiši v Rodinah, 2003

Drugi članki ali sestavki /1.25

Adela Ramovš

»DEDIŠČINA ZA RAZVOJ PODEŽELJA« - študentski interdisciplinarni raziskovalni tabor v Skorbi pri Ptujju

Od 7. do 13. julija 2003 je v Skorbi pri Ptujju, pod okriljem Zveze kulturnih društev občine Hajdina in njihovega predsednika Franca Mlakarja, v organizaciji Znanstveno-raziskovalnega središča Bistra Ptuj in vodstvom doc. dr. Aleša Gačnika, potekal študentski Interdisciplinarni raziskovalni tabor z naslovom »Dediščina za razvoj podeželja«, ki ga je finančno podprla tudi občina Hajdina. Tabor je bil zasnovan interdisciplinarno in je obsegal področja, ki predstavljajo programsko osnovo bodočega Muzeja podeželskih kultur v občini Hajdina.

Raziskovalno delo je potekalo v petih delovnih skupinah, s šestimi mentorji. Vsak udeleženeec je izbral temo, ki ga je zani-

mala in je zajemala njegovo stroko. Tako smo lahko izbirali med naslednjimi programskimi sklopi: prostorska analiza in revitalizacija trga v Skorbi ter analiza kmečkih dvorišč (Lovro Cvetko, Boštjan Vauda), zdravilna zelišča in domača lekarna (Vlasta Voda), tradicionalne jedi podeželja (Neva Pipan), raziskava zbirk kmečkih in obrtniških orodij v zasebnih zbirkah (Andrej Brenc), raziskava javnega mnenja o programski zasnovi Muzeja podeželskih kultur (Matjaž Gerl). Operativni organizacijski odbor raziskovalnega tabora (Stanko Žunec, Robi Novak, Irena Ostroško, Metka Benedik) ni pozabil, da vsakemu resnemu in zavzetemu delu sledi zabava in sprostitvev. Zato so poskrbeli za obisk vinske kleti, Term Ptujja

in Muzeja na prostem v Rogatcu. Bivali smo v Domu krajanov Skorba, ki je bil tisti teden naš dom, saj smo tam jedli, spali, obdelovali podatke in ločevali odpadke. Po večerji smo igrali odbojko, kolesarili ter spoznavali nočne čare Ptujja.

Naloga skupine arhitektov in krajinskih arhitektov je bila predstavitev makro prostorske zasnove Muzeja podeželskih kultur, ki naj bi ga predvidoma sestavljala dva objekta, stanovanjsko in gospodarsko poslopje, ki bi tvorila dvorišče. Značilna elementa ureditve tamkajšnjih dvorišč sta brajda in živa meja, ki ju je prav tako potrebno umestiti v zunanjo podobo. Izgled celotnega kompleksa naj bi dajal vtis mogočne kmetije velikega kmeta, ki bi bila povzeta po značilni kmetiji s področja občine Hajdina oziroma bližnje okolice. Muzej podeželskih kultur bo novogradnja na osnovi temeljite strokovne raziskave stavbne dediščine v Spodnjem Podravju in Prlekiji.

Skupino »zeliščark«, kot smo jih klicali, so zanimala zelišča, ki jih prebivalci občine Hajdina, kamor spada vas Skorba, gojijo na vrtovih, nabirajo na travniku ali njivi, na kakšen način in kje jih sušijo, katere začimbe uporabljajo pri pripravi žganih pijač, kisa, čaja ter za doma pridelano kuhano žganje. Po njihovih ugotovitvah je prišlo do zmanjšanja zdravilnih zelišč na naravnih rastiščih. Razlog za to naj bi bila umetna gnojila. Med zbiranjem podatkov so seveda morale tudi kaj poskusiti, kot je npr. pelinkovec. Na končni predstavitvi so nekaj požirkov privoščile tudi ostalim udeležencem tabora. Zraven pa smo lahko poskusili kulinarične posebnosti tega področja, ki so jih pripravila dekleta, ki so se ukvarjala s tradicionalnimi jedmi, s pomočjo domačinke. Zbrale so tudi nekaj kuharskih receptov za jedi kot so npr. ajdovi cmoki, koruzni tamerli in gerpa (ocvirkovka), vendar sta se prehrana in način zaužitja hrane danes močno spremenila.

Brez orodij za delo na polju, njivah in travnikih gospodinje ne bi imele kaj dati v lonec. Kmečko in obrtniško orodje je v veliki meri že zbrano. Zato je bilo potrebno raziskati gospodarsko in socialno podobo območja v 20. stoletju, ki je narekovala uporabo različnih vrst orodij. Pri tem so nam veliko pomagali zapisi in evidence ter katastrski načrti Zgodovinskega arhiva Ptuj. Prebivalci občine hranijo še veliko število orodij, ki bi jih že zavrgli, a se zavedajo njihove vrednosti. Številni med njimi so jih pripravljene darovati nastajajočemu Muzeju podeželskih kultur v Skorbi.

Skupina, ki se je ukvarjala z javnim mnenjem, je svoje delo, intervjuvanje in anketiranje, »opravljala« s kolesi, anketne vprašalnike pa so lahko oddali v za ta namen pripravljene skrinje, ki so bile postavljene na najpomembnejših komunikacijskih točkah v občini (črpalke, gostilne, trgovine ...). Analizirali so vprašalnike poslane v vsa gospodinjstva občine Hajdina, v katerih so bila zajeta različna vprašanja o možnih vsebinah novo nastajajočega Muzeja podeželskih kultur. Stike so navezali tudi z društvi in različnimi gospodarskimi subjekti. Prebivalci in vodje podjetij se navdušujejo nad izgradnjo neke vrste kulturnega centra, katerega vsebine bodo izključno povezane z raziskovanjem in promocijo podeželskih tradicij in kultur.

Delo je potekalo na terenu, v arhivu, knjižnici in za računalniki. Naše ugotovitve in informacije so se med skupinami marsikdaj dopolnjevale, kar pomeni, da se vsa področja v neki točki stikajo in obenem dopolnjujejo. Zato je bilo interdisciplinarno delo še toliko bolj učinkovito. Naše raziskovanje in končne ugotovitve bodo uporabljeni kot del programskih izhodišč za zasnovo Muzeja podeželskih kultur v Skorbi, ki naj bi fizično pričel nastajati že v prihodnjem letu. Menim, da nas vse udeležence tabora močno zanima, kako bo izgledal in predvsem deloval, saj smo teden dni pridno pridobivali informacije, raziskovali, se veliko novega naučili in se obenem zelo zabavali.

»Dediščina za razvoj podeželja« predstavlja programsko zasnovo večletnega, sistematičnega in interdisciplinarnega raziskovanja občine Hajdina. Muzej podeželskih kultur postaja prepoznaven zaščitni znak znanstvenoraziskovalnih in razvojnih prizadevanj strokovnjakov iz Znanstvenoraziskovalnega središča Bistra Ptuj.

Mentorji raziskovalnega tabora »Dediščina za razvoj podeželja«: Matjaž Gerl, Neva Pipan, Andrej Brenc, Vlasta Voda, Boštjan Vauda, Lovro Cvetko.

Uvodna predstavitev programskih izhodišč za ustanovitev Muzeja podeželskih kultur: doc. dr. Aleš Gačnik, vodja projekta.

Analiza pridobljenih rezultatov o javnem mnenju.

Poleg kuhanja je potrebno recepte in nasvete vestno zabeležiti

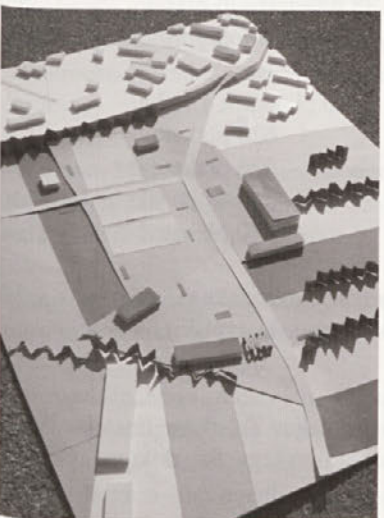
Zeliščarstvo in kulinarika sta med seboj povezani področji, zato sta si skupini med seboj pomagali in se dopolnjevali.

Zbiranje in analiziranje podatkov o podeželskih obrtéh v Zgodovinskem arhivu Ptuj.

Spoznavanje narave in družbe oz. preplet resnega dela z zabavo na raziskovalnem taboru.

Končni izgled makete območja, kjer naj bi stal Muzej podeželskih kultur.

Material za delo je bilo potrebno včasih pripeljati tudi s kolesom

»Kaj pa, če bi brajde dali tja, levo od gospodarskega poslopja?« je potekal pogovor med oblikovanjem makete.

Skupina arhitektov premlewa končni izgled makete.

Celotna podoba tabora: majice, kape ...

Udeleženci, mentorji, informatorji, strokovni in tehnični sodelavci, naročniki... in lepo vreme v Skorbi.

Obiskovalci na končni predstavitvi našega raziskovalnega tabora »Dediščina za razvoj podeželja«.